

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-872

4.12.2018

If Skadeforsikring NUF

Bilansvar

Påkjørsel bakfra – plager i nakke og rygg – årsakssammenheng.

Skadelidte ble påkjørt bakfra av en annen bil, og fremsatte krav om erstatning som følge av plager i rygg og nakke. Selskapet hevdet det ikke forelå årsakssammenheng mellom trafikkuhellet og skadelidtes plager, og avslo kravet. Nemnda kunne ikke se at den sakkyndiges vurdering av årsaksspørsmålet var i samsvar med de fire kriteriene. Den sakkyndige hadde ikke drøftet forekomsten av akutt- og/eller brosymptomer isolert for hver av de ulike plagene, og hans drøftelse kunne heller ikke ses å bygge på den fremlagte tidsnære dokumentasjonen. Etter en konkret vurdering, kunne nemnda ikke se at skadelidte hadde sannsynliggjort en årsakssammenheng, og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte (værelsesbetjent/stuepike f. 1976) ble påkjørt bakfra 5.7.11. I skademeldingen datert samme dag beskrives hendelsen slik:

Bil A kjører ... i kø, og foranliggende bil altså bil B. Bremses opp, og skal svinge unna til venstre ved bil A ligger da bak bil B. og er litt uoppmerksom vilket medfører til en kollisjon/sammenstøt. farten er da ca 60 km ...

... ingen person skadet ...

I poliklinisk notat fra Kirurgisk avdeling, L. sykehus, samme dag heter det:

whiplash injury i bilulykke. bilen kjørte bakover av en annen bil.

...

Pas har nakkesmerter til ve på nivå C2,3 etter ulykke, og lett parietal hodepine rett over ve auricle.

CT ble tatt som viste ikke noe akutt skade.

Pas skrevet ut med Nakkekrage i 4-5 dager.

Det er ikke omtalt nakkeplager i fastlegejournalen før hendelsen, mens ryggplager nevnes 9.11.09, 9.12.09, 16.12.09 og 10.2.10. Skadelidte var da gravid. Det finnes ikke nærmere informasjon om plagenes nærmere plassering i ryggen.

I fastlegejournalen 18.7.11 omtales hendelsen og "smerter i nakke/hodet. Gikk med halskrave i 4 dager og er sykemeldt frem til 15.juli. Hodepine og smerter på ve side av hodet. ...". Den 1.8.11 ble skadelidte sykemeldt videre i påvente av fysioterapibehandling. Den 22.8.11 ble skadelidte henvist til manuellterapeut. Hun ønsket også å prøve seg i jobb.

Første gang etter hendelsen som rygg nevnes i fastlegens journal, er 6.9.11. Det ble da notert at skadelidte hadde "(v)ært til manuellterapeut. Fått øvelser, skal dessuten manipulere rygg/nakke. Fortsatt stiv, men greier å være på jobb med tilrettelagte oppgaver". Den 4.10.11 hadde skadelidte forsøkt seg på rom med sengepleie, men fikk "tilbake plager fra columna ca th 8. med smerter og press". I følge journal 1.11.11 gikk det "sakte fremover" og skadelidte var 65 % på jobb.

Av et notat fra oppfølgingssamtale med arbeidsgiver 20.12.11 fremgår at skadelidte arbeidet etter tilrettelagt arbeidsplan:

Dette fungerer fint og sykemeldingsgraden går ned. Vi vurderer situasjonen slik at det ikke er nødvendig å tilrettelegge fremover med flere tiltak. ... tror selv at hun blir friskmeldt i januar 2012.

Saksbehandler hos selskapet har 6.12.11 og 11.1.12 notert følgende etter telefonsamtaler med skadelidte:

(6.12.11)

Hun er nå tilbake i 65% jobb etter gradvis opptrapping og det fungerer greit, hun har ikke noen plager. Går tilbake i 100 % stilling 05.01.12 ... Hun jobber som stuepike og har fått tilrettelagt arbeidet etter ulykken, men med gradvis tilbakeføring til ordinært arbeid. ... Forklart henne om refusjonsregler dersom legene hennes mener det er behov for videre behandling. hun gjør øvelser som fysio har instruert henne.

(11.1.12)

Hun er tilbake i 100 % jobb og synes det fungerer fint. Hun har tilrettelagt arbeid og har ikke noen problemer med å klare seg. Litt stivhet fremdeles men ellers bra. Avtalt at vi gjør opp for den siste behandlingstimen. ... Avtalt at hvis vi ikke hører fra henne innen en måned kan vi avslutte saksbehandlingen.

Nakkeplager nevnes av fastlegen 29.4.13: Skadelidte "plages med nakke- og rygg smerter etter trafikkulykke 2 år siden. Ingen påviste fracturer i forbindelse med ulykken. Pasienten beskriver smerter cervicalt og thoracalt ...".

Skadelidte begynte igjen med behandling hos fysioterapeut 11.6.13. I notatene beskrives bedring i nakken 20.6.13 og 27.6.13. Den 13.8.13 heter det at forsikrede hadde "hatt det fint siden sist. Jobbet en uke uten å få smerter". Av et notat 26.9.13 fremgår "bedring siden sist, men ikke vedvarende", og 2.10.13 beskrives "(b)etraktelig bedring i thoracal". Videre var skadelidte ifølge notat 25.10.13 "inne i en "god" periode etter ferien". Den 12.11.13 var skadelidte "ute av den gode perioden og tilbake med en del smerter". Journalen viser behandlinger med jevne mellomrom ut 2014. I følge epikrise 31.5.15 ble akupunkturbehandling prøvd i perioden 29.1.15 - 7.4.15 uten nevneverdig effekt.

Det fremgår av fastlegejournalen at skadelidte 23.1.14 ikke følte seg "helt fri fra sine nakkeplager", og at legen ikke hadde "andre helsemessige opplysninger som skulle tilsi redusert fremtidig leveutsikter eller arbeidsevne".

MR av Thoracalcolumna 10.3.14 påviste "(i)ngen kompresjonsfrakturer. Lettgradig skivedegenerasjon TH5/TH6 til TH8/TH9. Prolaps TH7/TH8, med liten impresjon i medulla fortil på venstre side. Ingen medullopati". I journal 21.3.14 bemerket legen at "(s)mertestet og MRsvar som viser lite midtstillet prolaps th7-8 med deviasjon mot ve synes å henge sammen". I epikrise 6.6.14 fra Tverrfaglig poliklinikk rygg-skade-nakke, St. O., ble det vurdert at det ikke var noen grunn til å anta at forsikredes rygg var alvorlig syk.

Den 22.5.15 beskrives ny nakkesleng etter en trafikkulykke dagen før, og "smerter thoracalt i nivå th7/8 kjent fra tidligere, men i økende grad etter påkjørselen" nevnes.

Det ble tatt ny MR av Thoracalcolumna 8.6.15 som viste "(u)endret lite prolaps TH7/TH8, minimal skivebukning TH6-TH7." MR av Cervicalcolumna samme dato påviste "(b)ukende skiver som beskrevet over. Trang rotkanal bilateralt C5/C6".

Av "Sluttrapport Arbeidsrettet Rehabilitering", 1.12.15, fremgår at skadelidte før skaden jobbet i en 70 % stilling, men nå bare greier 50 %.

Under overskriften "(f)unn/undersøkelsesresultat" i epikrise av 15.11.16 fra ... Fysikalske Institutt heter der:

...

Status nå: Pasienten beskriver konstante smerter og stivhet i nakke og brystrygg-egentlig lite smerter, stivheten er hovedproblemet i dagliglivet. ... Kun lokale smerter uten utstråling, smertene varierer fra uke til uke og vandrer fra nakke til brystrygg. ...

Videre fremgår at undersøkelsen ikke ga noen tydelige funn.

I forbindelse med søknad om gradert uførepensjon vurderte Navs rådgivende lege 23.11.16 at det var "(m)ulig kompetanseheving kunne føre til større arbeidsevne innen fysisk lettere yrker".

Skadelidte kontaktet selskapet igjen 18.12.16. I egenerklæring 5.1.17 opplyste hun at ryggplagene oppstod omtrent en uke etter sammenstøtet. At hun i telefonsamtalen med selskapet januar 2012 hadde fått beskjed om at selskapet ikke ville dekke flere behandlingsutgifter, "da det ikke var bevist hensiktsmessig med ytterligere behandling i forbindelse med denne typer skader". Dette trodde hun på, da hun hadde forhåpninger om at hun skulle bli kvitt plagene, og at behandlingen hadde "stabilisert smertene og stivheten tilstrekkelig til at (hun) med smertestillende og tilrettelagt arbeid klarte å fungere i jobben". Skadelidte beskrev videre mye plager i tiden etter samtalene, men at hun håpet at dette skulle bedre seg med tiden. Hun oppsøkte fastlegen da bedringen uteble.

Selskapet avsto kravet 12.5.17 fordi det ikke var årsakssammenheng mellom ulykken og dagens nakke- og ryggplager. Det ble vist til manglende dokumenterte brosymptomer for nakken, og manglende dokumenterte akuttsymptomer for ryggen. Avslaget ble opprettholdt 22.6.17.

Skadelidte innhentet spesialisterklæring fra dr. M., spesialist i nevrologi. I erklæringen, datert 17.11.17, heter det under overskriften Konklusjon blant annet:

Årsakssammenheng. Jeg anser det for overveiende sannsynlig at den aktuelle ulykke har vært årsak til hennes nåværende symptomer og reduserte kapasitet. Som ovenfor nevnt fungerte hun meget godt forut for ulykken og der er heller ikke komperentopplysninger som tilsier noe annet. Spesielt var hun ikke plaget med nakke/ryggsmerter og bortsett fra sin sporadiske migræne hadde hun heller ikke nevneverdige hodepineplager. Som vanlig i slike tilfeller vil en travel hverdag med bl.a. yrkesbetinget belastning (renhold, reing av senger m.m.) kunne virke negativt inn på en eventuell helingsprosess, den initiale, utløsende faktor var nok imidlertid den aktuelle ulykke. Hun var også utsatt for en påkjørsel i 2015, men beskriver dette som en bagatellmessig hendelse som ikke hadde noen innflytelse på hennes symptomer generelt.

M fastsatte medisinsk invaliditetsgraden (vmi) skjønnsmessig til ca. 10 %. Han uttalte videre at "i første omgang vil det nok være fornuftig å innvilge 50 % uførepensjon, i alle fall over noen tid. Det ville sannsynligvis utgjøre en positiv faktor og være et insitament til systematisk trening". I e-post 13.12.17 til skadelidtes advokat, redegjorde spesialisten for kriteriene oppstilt av Høyesterett ved nakkesleng:

Skadeevne: De bio-mekaniske kreftene i skadeøyeblikket var kraftige nok til å utløse en kraftig hode/hals-bevegelse med strekk av binde/ støttevev og senefester. Dette ble aksentuert idet hun hadde dreid hodet mot v. for å se etter barna i baksetet.

-Akuttsymptomer: Som det fremgår av min erklæring var hun initialt temmelig "ør". Etter ca. 1 time begynte hun så å merke smerter i hode og hals.

-Brosymptomer: Ifølge opplysninger fra hennes fastlege/sykehusleger og henne selv har hun helt siden ulykken vært smerteplaget, om enn i vekslende grad.

-Forenlighetskriterier: Symptomer av denne art er fullt forenlig med den aktuelle skademekanisme.

Selskapets rådgivende lege, dr. H., konkluderte 8.2.18 med tilstrekkelig skadeevne, og dokumenterte akuttsymptomer fra nakke og hodet. Basert på telefonnotatet av 11.1.12 fremhevet H. at det synes "som skadelidte (var) blitt bra/har bagatellmessige plager – som forventet etter en bløtdelsskade". Det ble påpekt at det deretter ikke var legekontakt før 29.4.13, altså over 1 år etter hun var tilbake i full jobb: "Det er således ikke dokumenterte brosymptomer fra nakke og

hodet i over 1 år. Dette er ikke et forventet forløp etter en bløtdelsskade i nakken". Det heter videre:

Det er ikke dokumenterte akuttsymptomer fra thoracalcolumna. Det er ingen tidsnær dokumentasjon som bekrefter dette. Skadelidte oppgir selv i ettertid at hun etter litt over en uke etter ulykken fikk smerter mellom skulderbladene (thoracalcolumna). I henhold til årsakskriteriene, skal plager oppstå innen 0-3 døgn. Om en likevel skulle akseptere akuttsymptomer fra thoracalcolumna, er det på samme måte som nakkeplagene ikke dokumenterte brosymptomer i en periode på over 1 år.

... Plagene har et svingende forløp og dette er mer i tråd med det vi ser ved belastningsskader enn etter en bløtdelsskade. Hun har et fysisk krevende yrke. Belastningsslidelser er dessuten vanlig i befolkningen selv om det ikke nødvendigvis er en spesifikk årsak.

Under overskriften Konklusjon heter det:

Etter min vurdering er det ikke sannsynlig årsakssammenheng mellom de plager skadelidte har med nakken i dag og aktuelle ulykke. Det er dokumenterte akuttsymptomer fra nakke, men ikke dokumenterte brosymptomer. Plagene skadelidte har i dag skyldes mest sannsynlig andre forhold. Det foreligger derfor ingen skadebetinget medisinsk invaliditet.

Rådgivende leges vurdering ble oversendt skadelidte 21.2.18, og selskapet opplyste samtidig at det opprettholdt sitt avslag.

Skadelidte klaget til Finansklagenemnda. I kommentarer vedlagt klagen opplyste skadelidte blant annet at plagene i form av "stivhet og smerter i øvre rygg og nakke opp til hodet ... alltid har vært til stede" og "oppleves som stabile og varige". Skadelidte opplyste videre at hun hadde konstante smerter gjennom perioden hun ikke var til lege og fysioterapeut. Vedlagt var også en uttalelse fra hennes arbeidsgiver, som opplyste at det hadde vært en "tydelig forskjell i arbeidskapasiteten" etter ulykken, og at hotellet hadde "tilrettelagt så godt det går".

Skadelidtes ektefelle har i en uttalelse beskrevet sammenhengende plager. I en legeerklæring av 11.6.12, heter det at ektefellen ikke kunne delta på en ukes studietur i overgangen april/mai 2012 "pga sykdom i familie".

Vedlagt skadelidtes brev 22.5.18 var kommentarer til telefonsamtalene med selskapet. Skadelidte hadde nok uttalt at "det går bra", men det betød ikke at hun var frisk igjen. Det var heller uttrykk for at hun holdt ut. Hun beskriver også at hun ikke var i 100 % jobb, men jobbet i sin faste stilling på 70 %, med tilrettelagt arbeid. I følge skadelidte hadde hun ikke kapasitet til å ta på seg tilkallingsvakter. Påkjørselen i 2015 hadde bare vært en "mindre hendelse, med små materielle skader".

Fastlegen har 20.8.18 bekreftet at "(p)asienten har hele tiden hatt symptomer fra nakke (cervicalcolumna) og øvre del av rygg (thoracalcolumna)".

Skadelidte har i det vesentlige anført at plagene i nakke og øvre rygg skyldes ulykken, og har vist til spesialisterklæringen, øvrige journalnotater og uttalelser. Plagene har vært vedvarende fra ulykken skjedde, og hun har daglig hatt behov for smertestillende tabletter og tilrettelegging i arbeidet. Manglende legekonsultasjoner er ikke ensbetydende med manglende brosymptomer. Det samlede bevisbildet må vurderes. Plagene gjelder ikke ulike steder på kroppen. Både fastlegen og M. har vurdert disse plagene til å være de samme; de er vare nevnt med ulike diagnoser på grunn av at plasseringen ligger i nakke og øverst i ryggspylen.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke er årsakssammenheng mellom ulykken og dagens plager i rygg og nakke. Det må gjøres selvstendige årsaksvurderinger knyttet til hver enkelt helseplage og bevisvurderingen må ta utgangspunkt i tidsnær dokumentasjon. Man må stille

strengt krav til dokumentasjon i det enkelte tilfelle, jf. Rt. 2010 s. 1547. Ms samlede vurdering av årsaksspørsmålet er ikke i samsvar med de anerkjente kriteriene.

Det er ikke dokumentert akuttsymptomer for ryggplagene. Skadelidte meldte om betydelig bedring ved årsskiftet 11/12. Fastlegekontakten i 2012 og første kvartal 2013, gjaldt andre forhold. Samtidig var hun i full jobb hvor hun som renholder utførte fysisk tunge arbeidsoppgaver. Vilåret om brosymptomer er ikke oppfylt. En ervervsuførhet som oppstår nærmere 3 år etter ulykken fremstår i alle tilfelle ikke som en adekvat følge av denne, se Rt. 2010 s. 1547 og Rt. 2000 s. 418. Symptomutviklingen årsskiftet 2011/2012 og frem til dagens helseplager og ervervsuførhet er ikke forenlig med forventet traumatologisk utvikling etter et nakkeslengtraume, jf. rådgivende leges vurdering.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen i juli 2011 og forsikredes plager i nakke og øvre del av rygg. Det er kravstiller, dvs. forsikrede, som må sannsynliggjøre at det foreligger årsakssammenheng. I den forbindelse vektlegges tidsnær dokumentasjon størst vekt, se for eksempel Rt. 2010 s. 1547 avsnitt 44.

Saken gjelder anført skade etter nakkesleng. I nevnte høyesterettsavgjørelse fra 2010 la retten til grunn at siden "sammenhengen mellom nakkesleng og kroniske plager generelt er svært tvilsom må man stille strengt krav til dokumentasjonen i det enkelte tilfelle".

Ved vurdering av om det foreligger årsakssammenheng benyttes ofte fire kumulative vilkår oppstilt i rettspraksis. Alle vilkårene må være oppfylt for at man skal kunne konkludere med at det er sannsynliggjort årsakssammenheng. Vilråene ble oppstilt for å avgjøre om det foreligger en nakkeslengskade, se Rt. 1998 s. 1565 og Rt. 2010 s. 1547. De fire vilråene er: Hendelsen må ha hatt tilstrekkelig skadeevne, det må foreligge akuttsymptomer innen tre dogn etter hendelsen, de må foreligge kontinuerlige symptomer fra akuttfasen frem til en kronisk senfase (såkalte brosymptomer) og symptomutviklingen må følge den traumatologiske forklaringsmodellen, hvor plagene er verst i akuttfasen for deretter å avta.

Selskapet har ikke bestridt at hendelsen hadde skadeevne, men har gjort gjeldende at det mangler dokumentasjon av brosymptomer for nakke, og at det ikke er dokumentert akuttsymptomer for rygg samt øvrige helseplager. Nemnda er enig med selskapet i at sakens dokumenter viser en betydelig bedring av nakkeplagene ved årsskiftet 2011/2012. Skadelidte var i 2012 og første kvartal 2013 hos sin fastlege av andre grunner, og jobbet da 100 %. Slik nemnda ser det, mangler det således brosymptomer for nakkeplagene.

Grunnen til skadelidtes langtidssykemelding i februar 2014 later primært å ha vært ryggplager. Nemnda kan ikke se at det er dokumentert årsakssammenheng mellom disse ryggplagene og hendelsen i juli 2011.

Nemnda kan heller ikke se at den sakkyndige Ms vurdering av årsaksspørsmålet er i samsvar med de fire kriteriene. Han har ikke drøftet forekomsten av akutt- og/eller brosymptomer isolert for hver av de ulike plagene, og hans drøftelse kan heller ikke ses å bygge på den fremlagte tidsnære dokumentasjonen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).